

อิทธิพลของ Social Media

ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติ

โดย ท่านทูต วรารุช ชูวิรัช

อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสหรัฐอเมริกาและอิมบิตีกรมการกงสุล

สวัสดีครับ วันนี้ผมจะมาพูดถึงเรื่องของสื่อสังคม หรือที่เรา รู้จักกันของ Social Media ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ ในขณะที่เรายังไม่มีมาตรการที่จะควบคุมสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอดีตนั้นสื่อที่เรา รู้จักกัน จะเป็นในลักษณะของ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ ทีวี สื่อต่าง ๆ เหล่านี้เราจะเห็นว่า มีกลไกควบคุมที่ค่อนข้างเป็นเรื่องเป็นราว เป็นระบบระเบียบ เพราะว่าบุคคลที่จะอยู่ในสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรีทางด้านสารสนเทศ นิเทศศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้ และกลไกในการทำสื่อต่าง ๆ นั้น มีขั้นตอนที่รอบคอบรัดกุม กว่าที่จะเป็นข่าวออกสื่อต่าง ๆ ได้ เรา มักจะเห็นว่ามี การกลั่นกรอง จนกระทั่งเป็นข่าวที่ค่อนข้างเป็นข้อเท็จจริง เพราะฉะนั้น ในอดีตเราจึงเชื่อถึงสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ค่อนข้างมาก นอกจากจะเป็นข่าวที่มีการกลั่นกรองมาแล้ว ในการศึกษานั้นก็ยังมี การอบรม ให้ความรู้ในเรื่องของจริยธรรม คุณธรรมของการเป็นสื่อที่เหมาะสม

แต่ปัจจุบันนี้เนื่องจากเทคโนโลยีในโลกสมัยใหม่ มันเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่โลกเราที่มี Internet และมี WiFi ทำให้โลกเราสื่อสารด้านอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในอดีตนั้น อาจจะเริ่มจากการติดต่อออนไลน์จากบุคคลถึงบุคคล ในลักษณะของ Email หรือ Message เพราะฉะนั้น ก็ยังเป็นในวงแคบ จนกระทั่งเรามีการพัฒนาเทคโนโลยีออกไปในลักษณะที่ว่า เราสามารถ Search หาข้อมูลในลักษณะ Big Data มีกลไกในการบริหาร จัดการข้อมูลในลักษณะข้อมูลจำนวนมหาศาลได้อย่างที่ เราทราบกันในเรื่องของ Google ที่สามารถสื่อสารจัดการข้อมูลจำนวนมหาศาลอย่างนั้นได้ ก็เริ่มเกิดเป็น Facebook ขึ้นมา พอเกิดเป็น Facebook ขึ้นมา มันขยายขอบเขตของการสื่อสารออกไป นอกจากจะเป็น การสื่อสารระหว่างบุคคลแล้ว มันกลายเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลสู่สาธารณะในวงกว้าง เรื่องนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน พอเริ่มจาก Facebook ก็พัฒนาต่อยอดออกมา เป็น Twitter Instagram YouTube TikTok และแอปพลิเคชันอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งแอปพลิเคชันต่าง

ๆ เหล่านี้ ก็คือการสื่อถึงความเห็นของบุคคลออกสู่สาธารณะ ในขณะที่ผลกระทบที่เกิดขึ้น สามารถเกิดขึ้น ตั้งแต่ในวงแคบ ๆ อย่างที่เราเคยรู้ และเคยได้ยินมา ในเรื่องของการบูลลี่ออนไลน์ หรือการรังแกกันผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการรังแกกันในลักษณะนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดการบาดเจ็บทางด้านกายภาพแต่ก่อให้เกิดความบาดเจ็บทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก สำหรับผู้ที่ถูกรังแก ไม่ว่าจะเกิดจากการดูถูก การเหยียดหยาม การล้อเลียน หรือการรังแกในรูปแบบต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจต่อบุคคลจำนวนมาก

นอกจากนั้นแล้ว ผลกระทบที่ขยายออกไปจากกลุ่มคน ได้แก่ผลกระทบทางด้านสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เพราะว่าการที่เราสามารถสื่อสารออนไลน์ ก็ทำให้เกิดการค้าขายทางออนไลน์ที่เราเรียกกัน เพราะฉะนั้นผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจก็เกิดขึ้น เช่น การโกงกันจากการค้าขายออนไลน์ คนที่ซื้อไม่ได้ รับสินค้า หรือการได้รับสินค้าที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่โฆษณาเอาไว้ หรือผู้ขายเองเมื่อส่งสินค้าไปแล้วไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนกลับ สำหรับสินค้าที่ส่งออกไป แม้กระทั่งในวงกว้างขึ้นไปอีกคือการชักชวนล่อลวงให้มีการลงทุนออนไลน์ในลักษณะของแชร์ลูกโซ่ ซึ่งผลกระทบนั้น อาจขยายตัวออกไปถึงขนาดหลายร้อยหลายพันล้านบาทในคราวเดียว ฉะนั้นจะเห็นว่าผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในวงกว้างที่เกิดขึ้น จากการสื่อสารสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้เห็นได้ชัดเจนอยู่

นอกจากนั้นแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านสังคม ทางด้านการเมืองเป็นอย่างมาก ตัวอย่างที่เห็นชัดก็คือในคนที่ติดตามคงจะเคยได้ยิน Arab Spring ที่มีผลกระทบเริ่มจากประเทศอียิปต์ ที่มีการโพลัดการทำร้ายประชาชนจากทหาร ซึ่งคนเริ่มเห็นว่า ระบบการปกครองแบบเผด็จการนั้น ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลก็เกิดการออกมาประท้วง และก็เกิดการขยายออกไปในวงกว้างโดยใช้สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เกิดมีผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากหลักล้าน และบีบบังคับให้สามารถล้มล้างรัฐบาลเผด็จการออกไปได้ ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นที่อียิปต์นั้น ส่งผลกระทบในวงกว้างในภูมิภาคอาหรับ เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศอาหรับหลายประเทศ ในภูมิภาคนั้น จนเป็นที่มาของคำว่า Arab Spring นอกจากนั้นแล้วจะเห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์ตัวนี้ ก็มีนักการเมืองที่นำมาใช้ประโยชน์ เห็นชัดก็คือ อดีตประธานาธิบดีสหรัฐฯ ซึ่งใช้สื่อสังคมตัวนี้ ในการชักชวนหรือว่าโน้มน้าวบุคคลที่มีความเห็นในทางเดียวกันให้คล้อยตาม และดำเนินการในหลายเรื่อง อาทิ เรื่องสุขภาพ เรื่องของโควิดที่บอกว่ามาจากจีน ที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังประเทศจีนจนส่งผลกระทบในวงกว้างก่อให้เกิดการทำร้ายคนเอเชีย เพราะว่าคุณอเมริกันแบ่งแยกไม่ออกว่า คนเอเชียว่าคนไหนคือคนจีน

หรือคนไหนเป็นคนชาติอื่น ๆ อะไรผลกระทบก็ก่อให้เกิดในวงกว้าง หรือการที่ทวิตว่า ไวรัสตัวนี้ไม่ร้ายแรงเท่าที่จำเป็น จึงไม่สนใจที่จะป้องกัน หรืออรรถรงค์ให้มีการฉีควัคซีน ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายสำหรับผู้เจ็บป่วย และล้มตาย หรือแม้กระทั่ง เมื่อถึงการเลือกตั้งก็มีการอรรถรงค์ว่าฝ่ายตรงข้ามโง่งการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่ากลไกของรัฐทั้งหมดจะตรวจสอบและพิสูจน์แล้วว่าไม่ได้มีการโง่งการเลือกตั้ง แต่ว่าผู้ที่ตามสื่อสังคมออนไลน์ของท่านอดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ โดนัลด์ ทรัมป์ ก็ปักใจเชื่อว่ามีมีการโง่งการเลือกตั้ง จนนำมาซึ่งการก่อเหตุรุนแรงในรัฐสภาของประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนการเข้ารับตำแหน่งของประธานาธิบดีคนใหม่ จะเข้ารับหน้าที่

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ว่าส่งผลกระทบอย่างกว้าง หรือแม้กระทั่งล่าสุดที่ใกล้ตัวเรา ก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นที่ฮ่องกง จะเห็นได้ว่าประเด็นที่เริ่มต้น เริ่มต้นจากประเด็นที่ว่า มีหนุ่มสาวชาวฮ่องกงคู่หนึ่งไปเที่ยวที่ไต้หวัน และเกิดทะเลาะมีปากเสียงกันถึงขั้นฝ่ายชายทำร้ายฝ่ายหญิงจนเสียชีวิต และฝ่ายชายได้หนีกลับฮ่องกง แต่ด้วยจากฮ่องกงและไต้หวันไม่มีสนธิสัญญา หรือข้อตกลงในการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ดังนั้นทำให้ผู้ชายฮ่องกงคนนี้อพยพหนี ไม่สามารถที่จะส่งตัวกลับไปรับโทษที่ไต้หวันได้ ดังนั้นรัฐบาลฮ่องกงในขณะนั้น จึงนำประเด็นนี้ขึ้นมาขอร้องกฎหมายเพื่อที่จะทำให้ฮ่องกงสามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ แต่ว่าก็มีคนที่นำประเด็นนี้ออกมาขยายผลว่า นี่เป็นความพยายามของประเทศจีนที่จะจับชาวฮ่องกง ที่จะส่งกลับประเทศจีน พอขยายผลและชักชวนคนออกมารอรรถรงค์ต่อต้านเป็นจำนวนมาก พอถึงเวลาแล้วรัฐบาลฮ่องกงยินยอมถอยโดยการที่จะไม่พิจารณาร้องกฎหมายตัวนี้ แต่เมื่อมวลชนที่สามารถเข้ามารวมตัวได้จำนวนมากขนาดนี้ได้แล้ว ผู้ที่จะนำมวลชนในเวลานั้นก็ขยายผลออกไปในเรื่องข้อเรียกร้องต่าง ๆ อีกมากมายมหาศาล จนกระทั่งเกิดการประท้วงที่รุนแรง และเกิดการทำลายโครงสร้างทางการเมือง และเศรษฐกิจของฮ่องกงอย่างมหาศาล

ดังนั้นเราจึงเห็นถึงพิษสงของสื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ได้อย่างชัดเจน นอกจากจะเป็นกลไกที่ดีในเรื่องที่สามารถสื่อสารได้กับคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วแล้ว แต่ในแง่ลบของสื่อสังคมออนไลน์นี้ ก็ยังส่งผลกระทบต่อภัยคุกคามของในอีกหลาย ๆ ประเทศในปัจจุบัน